

*Коротчук Наталія Василівна,
Національний університет “Острозька академія”*

СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ З КОМПОНЕНТОМ-ЗООНІМОМ (на матеріалі “Chambers Dictionary of Idioms”)

Фразеологізми як одиниці вторинної номінації володіють необмеженими можливостями у вираженні людиною емоційно-оціночного ставлення до навколишньої дійсності, а також слугують для передачі цієї інформації. Для дослідження найбільший інтерес складає аналіз використаних у словнику “Chambers Dictionary of Idioms” фразеологізмів з огляду на їх функціональне призначення.

ФО з компонентом-зоонімом розкриває аналогії та схожість між об'єктами предметного (тваринного) світу та “непредметного” світу людських почуттів та емоцій, виявляє систему етнічно зумовлених асоціацій і оцінок. Царство тварин, як фрагмент реального світу, виступає могутнім ініціюючим фактором створення вторинної образної картини світу. Номени тварин вже неодноразово ставали об'єктом вивчення з погляду їх метафоричного емотивного переосмислення [2:147-165]. Називаючи предмет чи явище, представники етносу роблять його надбанням етнічного мислення, дискретизуючи єдиний світ відповідно до важливих для них суб'єктивних класифікуючих ознак [1:98].

У ході дослідження ми виокремили і проаналізували 3 групи ФО, а саме ФО з компонентом-зоонімом ссавців, птах, комах. Кількісні дані виявилися такими: перша група ссавці нараховує 48 ФО, що становить 69,6% від загальної кількості ФО з компонентом зоонімом; друга група птахи – 15 ФО, які займають 21,7%; найменшою за кількісною ознакою виявилася третя група комахи – 6 ФО, що становлять 8,7%.

Підгрупа ссавці становить 48 фразеологізмів. В ній ми виокремили два види ФО з компонентом-зоонімом: дикі (кажани, ведмеді, бобри) та одомашнені (коти, воли, коні, корови, собаки, віслюки). Наприклад: *a cat may look at a king* [4:66], *work like a dog* [4:115]. Закономірним є той факт, що розвиток ФО з цим компонентом розпочався з градації понять відповідно до шкали абстракції. Семантичний

процес був безпосередньо відгуком на логічний і пізнавальний процеси і йшов паралельно з ними. Друга група ФО, яку ми виокремили у нашій роботі, має назву "птахи". У даній групі нараховується 15 фразеологічних одиниць, що становить 2,25 % від загальної кількості одиниць. В свою чергу, цю групу ми розподілили на такі підгрупи: ворони, лиски, птахи (як загальне поняття) та кури. Наприклад, *bird brain* [4:39], *kill two birds with one stone* [4:39]. Наступну групу ФО ми назвали "комахи", до якої віднесли 6 фразеологічних одиниць. Дана група розподілена нами на такі підгрупи: комахи, метелики і бджоли. Наприклад, *busy bee* [4:33], *a bee in your bonnet* [4:33].

Феномен формування немотивованих властивостей реалій, на думку Н.І. Сукаленко, пояснюється специфікою сфери спілкування, що є максимально відкритою для спонтанних емоцій і максимально вільною від раціонального елемента [3:63].

Отже, фразеологізми-зооніми надають мові експресивної емоційності, створюючи яскравий ряд асоціацій. Велика кількість фразеологізмів утворилася на основі спостережень за поведінкою, зовнішнім виглядом, життям тварин. ФО із зоосемічним компонентом характеризуються подвійним смислом, і значення складових слів стійкого словосполучення створюють певну картину, але фактичне значення всієї одиниці створює цілком новий образ. Застосовані у ході дослідження елементи аналізу семантики фразеологічних одиниць зоонімів англійської мови у визначній ступені можуть сприяти розширенню наших уявлень про національно-культурні аспекти фразеологічного розвитку даної мови.

Література:

1. Воробьев В. В. Лингвокультурология в кругу других гуманитарных наук / В. В. Воробьев // Русский язык за рубежом. – 1993. – № 2-3. – С. 76-82, 95-101.
2. Гутман Е. А. Сопоставительный анализ зооморфных характеристик / Е. А. Гутман // Национально-культурная специфика речевого поведения. – М.: Наука, 1997. – С.165.
3. Сукаленко Н. И. Отражение обыденного сознания в образной языковой картине мира / Сукаленко Н. И. – К.: Наук. думка, 1992. – 162 с.
4. Chambers Dictionary of Idioms: English-Ukrainian Semibilingual [ред. В.В. Руденко]. – К.: Всеуuito, 2002. – 475 с.